

Procesní použitelnost důkazů v trestním řízení ve světle rozhodovací praxe soudů

Abstrakt

Při absenci ucelené zákonné úpravy použitelnosti důkazů v trestním řízení vyvstávají v aplikační praxi rozličné problémy. Pro správné uchopení dotčené problematiky nejdříve analyzuji zásadu řádného zákonného procesu, poté zákonnou úpravu procesní použitelnosti důkazů, a nakonec především názory odborné nauky. Výsledkem mé analýzy je kategorizace jednotlivých příčin nepoužitelnosti důkazů a rozlišení užívané terminologie. Zabývám se termíny zákonnost důkazů, účinnost důkazů, přípustnost důkazů, použitelnost důkazu a věnuji se jejich vztahům.

Získané poznatky aplikuji na rozhodovací praxi soudů. Na základě analýzy rozhodovací praxe zařazuji jednotlivé příčiny nepoužitelnosti z ní plynoucích do kategorií absolutně neúčinný důkaz, relativně neúčinný důkaz, zákonný poznatek, který je nepřípustným důkazem a zákonem neupravený poznatek, který je nepřípustným důkazem. Z toho vyplývá jeden z hlavních závěrů mé práce, tedy kategorizace příčin nepoužitelnosti důkazů z hlediska nauky a následná aplikace dotčených poznatků na rozhodovací praxi.

V další části práce zkoumám vliv nepoužitelnosti důkazů na trestní řízení. Nejdříve analyzuji rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva v mnou určených oblastech nepoužitelnosti důkazu. Z mé analýzy vyplývá, že Evropský soud pro lidská práva nikdy neurčuje, jaký důkaz je nepoužitelný, ale pouze zda byl dodržen spravedlivý charakter trestního řízení. Na problematiku použitelnosti důkazů tedy hledí optikou spravedlivého procesu.

Dále zkoumám rozhodovací praxi Ústavního soudu a Nejvyššího soudu a vliv Evropského soudu pro lidská práva na jejich rozhodování. Z mé práce vyplývá, že stejně tak jako Evropský soud pro lidská práva, vnitrostátní soudy České republiky přistupují k problematice nepoužitelnosti důkazů především z hlediska spravedlnosti řízení. Z obsahové shody a časové posloupnosti jednotlivých rozhodnutí dle mého názoru plyne, že Ústavní soud a Nejvyšší soud vychází z rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva. Druhým hlavním závěrem práce je tak poznatek, že rozhodovací praxe přistupuje k procesní použitelnosti důkazů především skrze problematiku spravedlivého procesu. Získané poznatky také aplikuji při kritice koncepce nové trestněprocesní úpravy.

Klíčová slova:

Použitelnost důkazů v trestním řízení

Právo na spravedlivý trestní proces

Přístup rozhodovací praxe